

‘Gelijke kansen voor elk kind’

De Stichting Platform de Toekomst van Arbeid presenteert een vernieuwende visie voor werkende ouders en hun jonge kinderen. Een sprong richting kinderopvang als basisvoorziening met een speelleerschool voor jonge kinderen en bredetalentontwikkeling (BTO) voor 6- tot 12-jarigen. De 1- tot 4-jarigen uit lage inkomensgroepen mogen 16 uur per week gratis naar de speelleerschool en de BTO valt onder onderwijs. Gijs van Rozendaal, namens de regiegroep Kindcentra 2020 in het platform, geeft uitleg.

 Carla Overduin

D

De visie is opvallend concreet. (Zie kader.) Toch kiezen we niet voor revolutie, maar voor evolutie, meent Gijs van Rozendaal. ‘Goed beschouwd veranderen voor school en kinderopvang maar twee dingen, maar die zijn wel belangrijk. Het toegangsrecht voor 1- tot 4-jarigen tot de speelleerschool, ongeacht of ouders werken en gratis voor lagere inkomens, én gratis talentontwikkeling voor 6- tot 12-jarigen.’ Essentieel hierbij is dat ontwikkelingsstimulering dus wordt gezien als een voorziening waar elk kind al vanaf 1 jaar recht op heeft. ‘Kinderopvang en onderwijs delen voortaan de pedagogische autoriteit. We moeten samen

tot een visie komen voor een doorgaande ontwikkelingslijn en een nieuw curriculum maken voor 0 tot 6 jaar. Dit levert voordeel op voor de taal-, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling. Vooral voor kinderen van ouders die minder verdienen is dit een goede zaak, want deze kinderen hebben de ondersteuning het hardst nodig en gaan nu nog te weinig naar de opvang. Daarnaast moeten school en kinderopvang elkaar ook intensief opzoeken om tot één visie te komen voor de invulling van de brede schooldag. De kinderopvang wordt een gelijkwaardige partner van het onderwijs.’

Werkdruk

Het ligt voor de hand dat je de vernieuwingen het makkelijkst invult binnen een kindcentrum. ‘We leggen dit niet

Carla Overduin

Gijs van Rozendaal

op, maar het zou me niet verbazen als je over vijf jaar steeds meer kindcentra ziet. Zeker als je op één locatie gevestigd bent, kun je veel makkelijker samenwerken en ook combinatiebanen realiseren waarbij de BTO-medewerker bijvoorbeeld assisteert tijdens de educatie. Dat verlicht de werkdruk voor leerkrachten. Ik verwacht ook meer samenwerkingen met sportscholen, muziekscholen en andere professionals om de bredetalentontwikkeling in te vullen', zegt Van Rozendaal. 'Een kindcentrum is

echter geen verplichting. Het gaat er vooral om dat je als school en opvang één visie en één aanpak hebt.'

Ouderschapsverlof

Het platform heeft ook creatieve ideeën voor het ouderschapsverlof. Doel is dat beide ouders in het eerste jaar veel tijd met hun baby doorbrengen en gestimuleerd worden om werk en opvoeding te combineren. Twee werkende ouders krijgen in het geboortjaar elk 20 verlofweken tegen 70 procent van het minimumloon. Dit recht is niet overdraagbaar tussen de partners. 'Hiermee stimuleren we dat ook mannen een grotere rol krijgen bij de opvoeding.'

Voor alle extra opvang die ouders nodig hebben, betalen zij een inkomensafhankelijke toeslag. 'We willen dit anders financieren dan nu. Het toeslagensysteem zorgt voor veel problemen met alle terugvorderingen. Wij willen dat de overheid rechtstreeks de kinderopvang betaalt en als ouder betaal je alleen jouw bijdrage aan de overheid.'

Fusie

Het plan zal verschuivingen teweegbrengen in de sectoren kinderopvang en onderwijs. 'Er is minder babyopvang nodig, maar er zullen meer kinderen vanaf 1 jaar instromen. We verwachten dat vrijwel alle scholen zich gaan verbinden aan een kinderopvangorganisatie, of het nu om samenwerking of fusie gaat.' Tot nog toe lopen IKC's tegen administratieve en bestuurlijke obstakels aan. Omdat kinderopvang en onderwijs onder verschillende wetten/cao's vallen, moeten ze bij bestuurlijke fusies creatief zijn. Soms zie je aan de voorkant een hoofdstichting met aan de achterkant toch aparte stichtingen voor onderwijs en kinderopvang. Van Rozendaal: 'Ons plan maakt het een stuk makkelijker om de twee eenheden te fuseren, vooral als we een "kindcentrum" wettelijk verankeren. Een kindcentrum wordt dan een organisatie die bevoegd is om zowel onderwijs te

>

Voorstel ontwikkeling van kinderen van 0 tot 12 jaar

- > Voor 0- tot 6-jarigen komt er een speelleerschool.
- > 1-, 2- en 3-jarigen mogen 832 uur per jaar gratis naar de speelleerschool. Dit geldt voor ouders met een inkomen tot 130 procent van het minimumloon. Wie meer verdient betaalt een inkomensafhankelijke bijdrage.
- > 4- en 5-jarigen gaan net als nu 940 uur naar de speelleerschool (valt onder onderwijs).
- > 6- tot en met 12-jarigen krijgen van 8:30 tot 15:30 uur een bredeschoolaanbod (valt onder onderwijsplicht). Dit aanbod omvat educatie en bredetalentontwikkeling (BTO), voorheen buitenschoolse opvang. Educatie gaat van 940 naar 840 uur per jaar (€ 900 miljoen besparing) en BTO is 360 uur per jaar (€ 1,8 miljard investering).
- > Er komt één doorlopend pedagogisch curriculum bestaande uit twee delen: een curriculum 0-6 en een curriculum gericht op leren en bredetalentontwikkeling voor 6-12. Zo wordt de kinderopvang gelijkwaardig gepositioneerd naast het onderwijs.

Suzanne Konijnendijk, VNG

Waarom zijn deze voorstellen belangrijk voor gemeenten?

'De visie gaat uit van laagdrempelige toegang tot mogelijkheden voor spelen en ontwikkelen voor alle jonge kinderen. Met één vorm van financiering ter vervanging van de huidige verschillende financieringsstromen. Hiermee krijgen alle kinderen betere kansen om goed van start te gaan. Gemeenten zijn onder andere verantwoordelijk voor voorschoolse educatie en veel gemeenten werken al lang samen met onderwijs en kinderopvangorganisaties aan integrale kindcentra. De voorstellen van het platform sluiten goed aan bij onze ambities.'

Jeugdzorg ligt op het bord van gemeenten. Kunnen kindcentra door vroegsignalering jeugdzorg voorkomen?

'In de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg is zonder twijfel nog winst te behalen. Ik zie hiervoor zeker mogelijkheden bij kindcentra. Als meer kinderen en hun ouders op vroege leeftijd goed in beeld zijn, verwacht ik dat belemmeringen of problemen eerder worden gesignaleerd. Een kindcentrum biedt ook mogelijkheden om vanuit de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang én jeugdzorg te investeren in preventie, bijvoorbeeld met bijeenkomsten voor jonge ouders. Daar ligt een extra uitdaging.'

verzorgen conform de Wet op het primair onderwijs als kinderopvang conform de Wet kinderopvang. Cao's en pensioenen zijn dan nog steeds verschillend, maar ik kan me voorstellen dat er aan cao-tafels straks ook wordt gepraat over uniformering.'

Bredeschooldag

De visie op de bredeschooldagen lijkt op de Duitse 'Ganztagsschule', waar kinderen van 8:30 tot 16:00 uur gemixte programma's van onder andere formeel-cognitief leren en informeel leren krijgen. Van Rozendaal: 'Met een bredeschooldag kunnen werkende ouders werk en de zorg voor kinderen goed combineren en wordt de kansengelijkheid voor kinderen groter. Door de concrete uitwerking wordt ook het lerarentekort opgelost. Hoe intensiever onderwijs- en opvangorganisaties samenwerken, hoe beter je personele functies in kindcentra kunt combineren. Bovendien kun je bso-medewerkers echt binden en boeien met full-timebanen.'

Karen Strengers, BMK

De 'speelleerschool' wordt geïntroduceerd. Is er risico dat de kinderopvang schoolser wordt?

'We hebben lang gezocht naar het juiste woord dat zowel recht doet aan de manier van werken met kinderen van 0 tot 6 jaar die zich spelenderwijs ontwikkelen, als aan de gelijkwaardige

positie van kinderopvang en onderwijs. En ook nog eens een woord dat ouders vertrouwen inboezemt en kinderopvang net zo "normaal" maakt als onderwijs. De term speelleerschool kwam het beste in de buurt.'

Wat wilt u doen tegen verschoolsing?

'We stellen voor om een curriculum te ontwikkelen voor het werken met kinderen van 0 tot 6 jaar. Onderwijs en kinderopvang bieden zo samen een aanbod dat aansluit bij de ontwikkelingsfasen van kinderen. Dit curriculum vermindert het risico van verschoolsing en kan er zelfs voor zorgen dat ook het kleuteronderwijs minder schools wordt. Hinderlijke overgangen voor kinderen vervallen; zij kunnen zich veel meer in een doorlopende lijn ontwikkelen.'

Komen er veel veranderingen voor kinderopvang-ondernemers?

'Het platform doet voorstellen voor kinderen van 0 tot 6 jaar én 6 tot 12 jaar. Dat laatste is een grote vernieuwing en ook de grootste uitdaging. Door ieder kind uren te geven voor bredetalentontwikkeling kunnen onderwijs en kinderopvang de schooldag heel anders vormgeven, beter passend bij wat het individuele kind nodig heeft. Een interprofessioneel team is bij uitstek geschikt voor de uitvoering van die bredeschooldag. Ik ben ervan overtuigd dat we alleen samen het beste aanbod aan kinderen kunnen doen.'

Een toekomst met veel kindcentra, verarmt dat niet het kleurrijke aanbod van speciale bso's, van de bos-bso tot de theater-bso? 'Als kindcentrum kun je je natuurlijk ook profileren. Sommige zullen zich onderscheiden in muziek, sport of natuur. Bso's kunnen ook als zelfstandige organisatie doorgaan, al dan niet in samenwerking met een kindcentrum.'

Reset

Van Rozendaal waarschuwt: 'De kinderopvang moet zich realiseren wat er op de sector afkomt. Ik heb eerder

Rinda den Besten, PO-Raad

Katja Mali

Wat is voor scholen het grootste voordeel van dit voorstel?

'Kinderen beginnen al ver voor hun vierde leerjaar met leren. Juist daarom is die voorschoolse periode zo belangrijk: kinderen kunnen zich op een spelende manier ontwikkelen, zodat ze zonder achterstanden aan de basisschool beginnen. Als

kinderen eenmaal een achterstand hebben, zien we dat ze dit op school lastig inhalen. Het huidige stelsel is niet alleen ongelukkig ingewikkeld voor ouders, maar werkt ook segregierend. Als het gaat om de buitenschoolse periode is het voor het primair onderwijs belangrijk om meer samen te werken met de kinderopvangsector. Voor kinderen is een afwisselend dagprogramma fijn, ouders hebben baat bij de ontzorging, en scholen en kinderopvangorganisaties kunnen gebruikmaken van elkaars expertise.'

Heeft de coronacrisis aangetoond dat samenwerking tussen kinderopvang en school cruciaal is?

'Zeker. Er was al een toenemende samenwerking tussen scholen en kinderopvang, maar de coronacrisis werkt als een soort vliegwiél. We zagen dat scholen en kinderopvang die al intensief samenwerkten nu zaken snel en soepel op elkaar hadden afgestemd.'

Willen scholen samenwerken of ontwikkelen zij liever eigen kinderopvang?

'Er zijn scholen die geen geschikte kinderopvangpartner in de buurt kunnen vinden en daarom hun eigen kinderopvang starten. Dit is echter een vak apart, dus andere scholen vinden het juist prettig om gebruik te maken van bestaande kinderopvang. We benadrukken de gelijkwaardigheid van de sectoren. Ze hebben hun eigen kennis en expertise en kunnen veel van elkaar leren. Maar in de huidige wet- en regelgeving is samenwerken soms zo ingewikkeld en tijdrovend dat het afschrikt.'

Is het model 'kindcentrum op één locatie' de ideale vorm?

'We zien in de bestaande IKC's dat de ultieme vorm van samenwerking het beste wordt bereikt als kinderopvang en onderwijs één organisatie vormen, met één visie en één leiding. Dit is bijna altijd op één locatie. Voor kinderen verloopt de overgang van kinderopvang naar school en andersom soepel, ouders halen en brengen op dezelfde plek en medewerkers van school en kinderopvang weten elkaar gemakkelijk te vinden. Er zijn nog hobbels op de weg, bijvoorbeeld als het gaat om huisvesting. Het is voor ons een stip op de horizon. Daarmee wil ik niet zeggen dat alle scholen en kinderopvangorganisaties een IKC moeten worden. Keuzevrijheid voor ouders, scholen en kinderopvang moet blijven staan.'

Platform de Toekomst van de Arbeid?

In het Platform de Toekomst van de Arbeid, twee jaar geleden gevormd, zitten beleidsbepalende personen van de grote werkgeversorganisaties. Zij ontwikkelen beleidsadviezen voor een volgend kabinet op het terrein van werken, verzekeren en een leven lang leren. Zij werken voorstellen uit op vijf domeinen, waarbij de kinderopvang valt onder 'Jonge kinderen en hun werkende ouders'.

Gijs van Rozendaal heeft als lid van het platform dit laatste domein getrokken. Hij deed dit met en namens Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, de PO-Raad, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de regiegroep Kindcentra 2020.

geschreven dat de kinderopvang onvermijdelijk in het maatschappelijke domein wordt gezogen. Minister Wiebes riep onlangs in het programma *Jinek*: er komt een reset van de kinderopvang. Onderwijs en kinderopvang hebben elkaar nodig om de kansenongelijkheid te verminderen. En daar waar kinderopvang gratis wordt, is het de vraag of winststreven dan maatschappelijk handhaafbaar blijft. Ons voorstel vereist wel een strak transitiebeleid, anders worden scholen een concurrent van de kinderopvang.' Hij besluit: 'De visie van het platform is belangrijk; een mega-verschuiving in het denken van de belangrijkste werkgeversorganisaties van Nederland vergeleken met de afgelopen twintig jaar. Werkgevers zagen kinderopvang als een arbeidsmarktinstrument. Nu zeggen ze: het is een pedagogisch-economisch instrument. Met een vroege start en bredetalentontwikkeling krijgt elk kind voldoende bagage om succesvol een beroepsopleiding af te ronden. We zullen straks iedereen nodig hebben om uit het slop te komen en moeten anticyclisch investeren. Het is goed dat werkgevers deze lijn ondersteunen, gemotiveerd vanuit kindbelang én economisch belang.' <